Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

18. prosinca 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 2011/7/EU – Borba protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama – Članak 3. stavak 1. i stavak 3. točka (a) – Kamata na zakašnjelo plaćanje – Članak 6. stavci 1. i 2. – Naknada za troškove naplate – Pretpostavke – Nacionalni propis kojim se predviđa prijeboj uzajamnih potraživanja izjavom s retroaktivnim učinkom – Istodobni otpis potraživanja do iznosa manjeg potraživanja – Učinci na kamate i naknadu štete”

U predmetu C-481/24,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Općinski sud u Varšavi, Poljska), odlukom od 26. lipnja 2024., koju je Sud zaprimio 10. srpnja 2024., u postupku

E. sp.j.

protiv

C. sp. z o. o.,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: I. Jarukaitis, predsjednik vijeća, K. Lenaerts, predsjednik Suda, u svojstvu suca četvrtog vijeća, M. Condinanzi, N. Jääskinen i R. Frendo (izvjestiteljica), suci,

nezavisni odvjetnik: D. Spielmann,

tajnik: M. Siekierzyńska, administratorica,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 14. svibnja 2025.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za C. sp. z o.o., P. Wróblewska, *adwokat*,

– za poljsku vladu, B. Majczyna, E. Buczkowska i D. Lutostańska, u svojstvu agenata,

– za belgijsku vladu, S. Baeyens i P. Cottin, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: poljski

– za njemačku vladu, J. Möller, M. Hellmann, R. Kanitz i J. Simon, u svojstvu agenata,

– za nizozemsku vladu, M. K. Bulterman i C. S. Schillemans, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, D. Milanowska i M. Owsiany-Hornung, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 1. kolovoza 2025.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. stavka 1. i stavka 3. točke (a) te članka 6. stavaka 1. i 2. Direktive 2011/7/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama (SL 2011., L 48, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 2., str. 200.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva E. sp.j. i društva C. sp. z o.o. u vezi s odbijanjem plaćanja zbog prijeboja njihovih uzajamnih potraživanja, izvršenog izjavom s retroaktivnim učinkom.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Uvodne izjave 3. i 12. Direktive 2011/7 glase:

„(3) Mnoga plaćanja u poslovnim transakcijama među gospodarskim subjektima odnosno između gospodarskih subjekata i javnih tijela uslijede kasnije nego što je određeno ugovorom, odnosno, utvrđeno općim komercijalnim uvjetima. […] Takva zakašnjela plaćanja negativno utječu na likvidnost i otežavaju financijsko upravljanje poduzeća. Ona također utječu na njihovu konkurentnost i profitabilnost u slučaju kad vjerovnik treba pribaviti vanjsko financiranje zbog zakašnjelog plaćanja. […]

[…]

(12) Zakašnjelo plaćanje predstavlja povredu ugovora koja je zbog niskih kamatnih stopa zaračunatih na zakašnjela plaćanja, odnosno njihovog izostanka, i/ili zbog sporih postupaka naknade štete postala financijski privlačna dužnicima u većini država članica. […]”

4 U članku 1. stavku 1. te direktive predviđa se:

„Cilj je ove Direktive suzbijanje zakašnjelih plaćanja u poslovnim transakcijama, da bi se osiguralo uredno funkcioniranje unutarnjeg tržišta i time potaknula konkurentnost poduzeća […]”

5 U skladu s člankom 2. navedene direktive:

„U smislu ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. ‚poslovne transakcije' znači transakcije između poduzeća ili između poduzeća i javnih tijela koje vode do isporuke robe, odnosno pružanja usluga, uz naknadu;

[…]

4. ‚zakašnjelo plaćanje' znači plaćanje koje nije izvršeno unutar ugovornog ili zakonskog razdoblja plaćanja, pri čemu su zadovoljeni uvjeti utvrđeni u članku 3. stavku 1. […];

5. ‚kamata na zakašnjelo plaćanje' znači zakonska kamata na zakašnjelo plaćanje, odnosno kamata po stopi dogovorenoj među poduzećima, pridržavajući se članka 7.;

[…]

8. ‚dospjeli iznos' znači glavni iznos koji je trebao biti plaćen unutar ugovornog ili zakonskog razdoblja plaćanja, uključujući primjenjive poreze, davanja, pristojbe i naknade navedene u računu ili odgovarajućem zahtjevu za plaćanje;

[…]"

6 Člankom 3. Direktive 2011/7 određuje se:

„1. Države članice osiguravaju da u poslovnim transakcijama između poduzeća vjerovnik ima pravo na kamatu na zakašnjelo plaćanje bez potrebe izdavanja požurnice, ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

(a) vjerovnik je ispunio svoje ugovorne i pravne obveze; i

(b) vjerovnik nije primio dospjeli iznos na vrijeme, osim ako dužnik nije odgovoran za kašnjenje.

[…]

3. Ako su uvjeti navedeni u stavku 1. zadovoljeni, države članice osiguravaju sljedeće:

(a) da vjerovnik ima pravo na kamatu na zakašnjelo plaćanje od dana nakon datuma plaćanja, odnosno, završetka razdoblja plaćanja utvrđenog u ugovoru;

[…]

5. Države članice osiguravaju da razdoblje plaćanja utvrđeno u ugovoru ne bude dulje od 60 kalendarskih dana, osim ako je što drugo izričito ugovoreno, te uz uvjet da to nije posebno nepravedno prema vjerovniku […]"

7 U skladu s člankom 6. stavcima 1. i 2. te direktive:

„1. Države članice osiguravaju da u slučajevima kad se zaračuna kamata na zakašnjelo plaćanje u poslovnim transakcijama u skladu s člankom 3. […] vjerovnik ima pravo dobiti od dužnika fiksni iznos od najmanje 40 eura.

2. Države članice osiguravaju da fiksni iznos iz stavka 1. bude potraživan bez potrebe slanja požurnice, kao naknada za vjerovnikove vlastite troškove naplate."

Poljsko pravo

Građanski zakonik

8 U članku 498. ustawe – Kodeks cywilny (Zakon o Građanskom zakoniku) od 23. travnja 1964. (Dz. U. iz 1964., poz. 93.) u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Građanski zakonik) određuje se:

„1. Kad su dvije osobe jedna drugoj istodobno dužnici i vjerovnici, svaka od njih može prebiti svoju tražbinu s tražbinom druge strane ako je predmet obje tražbine novac ili stvari iste kakvoće određene samo na temelju njihove vrste, a obje su tražbine dospjele i mogu se potraživati pred sudom ili drugim državnim tijelom.

2. Kao rezultat prijeboja oba se potraživanja međusobno otpisuju do iznosa manjeg potraživanja."

9 Člankom 499. Građanskog zakonika propisuje se:

„Prijeboj se izvršava izjavom podnesenom drugoj strani. Izjava ima retroaktivni učinak od trenutka u kojem je prijeboj postao moguć."

Zakon o prekomjernim kašnjenjima

10 Članak 1. ustawe o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Zakon o suzbijanju prekomjernih kašnjenja u poslovnim transakcijama) od 8. ožujka 2013. (Dz. U. iz 2013., pozicija 403.), kojim je Direktiva 2011/7 prenesena u poljski pravni poredak, u verziji koja se primjenjuje na spor (u daljnjem tekstu: Zakon o prekomjernom kašnjenju), glasi kako slijedi:

„Ovaj zakon definira posebna prava vjerovnika i obveze dužnika u pogledu rokova plaćanja u poslovnim transakcijama, učinaka neispunjenja tih obveza i postupka koji se odnosi na prekomjerno kašnjenje u izvršenju novčanih davanja."

11 Člankom 4. tog zakona određuje se:

„Za potrebe ovog zakona primjenjuju se sljedeće definicije:

[…]

3) zakonske kamate za kašnjenje u poslovnim transakcijama:

[…]

(b) […] kamata u iznosu jednakom referentnoj stopi Poljske narodne banke uvećanoj za deset postotnih bodova;

[…]”

12 U članku 7. stavku 1. toga zakona propisuje se:

„U poslovnim transakcijama, uz iznimku transakcija u okviru kojih je dužnik javno tijelo, vjerovnik ima pravo, bez slanja opomene, na zakonske kamate na zakašnjelo plaćanje u poslovnim transakcijama, osim ako stranke nisu ugovorile veće kamate, za razdoblje od dana od kojeg je novčana tražbina dospjela do dana plaćanja, ako su ispunjeni sljedeći kumulativni uvjeti:

1) vjerovnik je ispunio svoju činidbu;

2) vjerovnik nije primio plaćanje u roku utvrđenom u ugovoru.

[…]”

13 U skladu s člankom 10. stavkom 1. tog zakona:

„Počevši od dana od kojeg ima pravo na kamate iz članka 7. stavka 1. […] vjerovnik ima pravo dobiti od dužnika, bez slanja opomene, naknadu za troškove naplate koja čini protuvrijednost iznosa:

1) od 40 eura, kada novčana tražbina nije viša od 5000 poljskih zlota [(PLN) (oko 1175 eura)];

2) od 70 eura, kada je novčana tražbina viša od 5000 poljskih zlota [PLN (oko 1175 eura)], ali niža od 50 000 poljskih zlota [PLN (oko 11 750 eura)];

[…]”

Glavni postupak i prethodno pitanje

14 Društvo E. ima deset potraživanja od društva C. za pružanje usluga prijevoza za koje su izdani računi u kojima se predviđaju rokovi plaćanja s dospijećem između veljače i rujna 2022.

15 Budući da društvo C nije platilo te račune u određenim rokovima, tužitelj je podnio tužbu radi isplate Sądu Rejonowom dla m.st. Warszawy w Warszawie (Općinski sud u Varšavi), sudu koji je uputio zahtjev.

16 Društvo E. je zahtijevalo plaćanje iznosa od 26 715,60 PLN (oko 6280 eura) na ime ukupnog iznosa potraživanja koja proizlaze iz navedenih računa, uvećanog za kamate, na temelju članka 7. Zakona o prekomjernim kašnjenjima, obračunane na iznose dugovane za svako neplaćeno potraživanje po

stopi koja proizlazi iz članka 4. stavka 3. točke (b) tog zakona i iznosa od 1997,29 PLN (oko 470 eura) na ime naknade za troškove naplate, u skladu s člankom 10. tog zakona, zbog zakašnjelog plaćanja svakog od tih potraživanja.

17 Društvo C. je zahtijevalo da se tužba odbije. Navelo je da je društvu E. isplatilo iznos od 1697,40 poljskih zlota (oko 400 eura) i da je aktom od 2. rujna 2022. podnijelo izjavu o prijeboju u smislu članaka 498. i 499. Građanskog zakonika za iznos od 25 018,20 poljskih zlota (oko 5880 eura). Društvo C. smatra da je tako isplatilo ukupan iznos od 26 715,60 poljskih zlota (oko 6280 eura) i da je njegov dug stoga otpisan.

18 Ta se izjava o prijeboju temeljila na odštetnom zahtjevu koji je društvo C. imalo prema društvu E. zbog toga što je tijekom prijevoza koje je potonje obavilo uništena roba koju mu je društvo C. povjerilo. Rok za plaćanje tog potraživanja, kako ga je društvo C. odredilo u pismu opomene od 15. veljače 2022., istekao je 7. ožujka 2022.

19 Sud koji je uputio zahtjev objašnjava, s jedne strane, da iako se izjava o prijeboju odnosila samo na iznose glavnice koje duguje svako od društava o kojima je riječ, društvo C. tvrdi da je društvo E. od 7. ožujka 2022. zbog retroaktivnog učinka koji se člankom 499. Građanskog zakonika pripisuje takvoj izjavi izgubilo pravo na potraživanje kamata i naknade štete predviđene u članku 7. stavku 1. i u članku 10. stavku 1. Zakona o prekomjernim kašnjenjima. Navodi da je samo jedno od deset potraživanja društva E. nastalo prije tog datuma.

20 S druge strane, društvo E. nije zanijekalo svoju odgovornost za štetu na koju se poziva društvo C., nego je osporavalo sâmu valjanost izjave o prijeboju i iznos te štete. Sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da je dio štete koji nije obuhvaćen tom izjavom predmet drugog postupka koji se pred njim vodi.

21 Taj sud smatra da se u glavnom postupku postavlja pitanje kako retroaktivni učinak koji članak 499. Građanskog zakonika pripisuje izjavama o prijeboju utječe na prava koja proizlaze iz Zakona o prekomjernim kašnjenjima.

22 Navedeni sud pojašnjava da se tom odredbom uspostavlja pravna fikcija prema kojoj izjava o prijeboju ima retroaktivan učinak od trenutka kada je prijeboj postao moguć, odnosno kada je potraživanje osobe koja podnosi tu izjavu dospjelo zbog isteka roka za plaćanje. Međutim, smatra da retroaktivni učinak prijeboja može predstavljati povredu članka 3. stavka 1. i stavka 3. točke (a) te članka 6. stavaka 1. i 2. Direktive 2011/7.

23 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev primjećuje, kao prvo, da navedeni retroaktivni učinak dovodi do gubitka prava na potraživanje ne samo kamata, nego i naknade za troškove naplate. Međutim, iako se ti troškovi mogu odnositi na više potraživanja i stoga dugovati više puta, oni mogu biti podmireni samo jednim uzajamnim potraživanjem za koje se navedeni troškovi mogu dugovati samo jednom. Takva bi situacija mogla biti štetna za jednog od vjerovnika.

24 Kao drugo, taj sud ističe da potraživanja iz Direktive 2011/7 zbog svoje ugovorne prirode dovode do viših kamata od drugih potraživanja, poput potraživanja naknade štete društva C., na koje se može pozvati u prilog izjavi prijeboja.

25 Kao treće, navedeni sud pojašnjava da je prijeboj mehanizam poznat u više nacionalnih pravnih poredaka koji mogu definirati njegova obilježja na različite načine, osobito u pogledu mogućeg retroaktivnog učinka i posljedica na pravo na potraživanje kamate na zakašnjelo plaćanje te minimalne naknade predviđene u nacionalnim propisima kojima se prenosi Direktiva 2011/7. Postojanje takvih razlika bilo bi protivno „načelu usklađivanja”.

26 Kao četvrto, taj sud navodi da je, iako je izjava o prijeboju podnesena nakon isteka roka nakon kojeg su potraživanja osobe na koju se ta izjava odnosi dospjela, ta osoba već mogla poduzeti korake radi njihove naplate, a da pritom ne zna da će se potom provesti prijeboj, što ju je sprečava da dobije naknadu troškova povezanih s tom naplatom.

27 U tim je okolnostima Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Općinski sud u Varšavi) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članak 3. stavak 1. i članak 3. stavak 3. točku (a) te članak 6. stavke 1. i 2. Direktive [2011/7] tumačiti na način da im se protivi nacionalno zakonodavstvo kojim se predviđa da vjerovnik nema pravo na zakonske kamate na zakašnjelo plaćanje i naknadu za troškove naplate kada je dužnik nakon razdoblja plaćanja utvrđenog u ugovoru podmirio vjerovnikovu tražbinu prijebojem koji na temelju zakona ima retroaktivni učinak od trenutka u kojem je prijeboj postao moguć?”

O prethodnom pitanju

28 Svojim jedinim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. stavak 1. i članak 3. stavak 3. točku (a) te članak 6. stavke 1. i 2. Direktive 2011/7 tumačiti na način da im se protivi nacionalno zakonodavstvo na temelju kojeg vjerovnik nema pravo na zakonske kamate na zakašnjelo plaćanje i naknadu za troškove naplate kada je dužnik podmirio dospjeli iznos izjavom o prijeboju koju je podnio nakon isteka ugovornog razdoblja plaćanja zbog retroaktivnog učinka te izjave od trenutka u kojem je taj prijeboj postao moguć.

29 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, pri tumačenju odredbe prava Unije valja uzeti u obzir ne samo formulaciju te odredbe nego i kontekst u kojemu se nalazi te ciljeve propisa kojeg je dio (vidjeti presude od 17. studenoga 1983., Merck, 292/82, EU:C:1983:335, t. 12. i od 30. travnja 2025., Generalstaatsanwaltschaft Frankfurt am Main (Izvoz gotovine u Rusiju), C-246/24, EU:C:2025:295, t. 18. i navedenu sudsku praksu).

30 U ovom slučaju, kad je riječ o tekstu odredbi čije se tumačenje traži, valja podsjetiti na to da, na temelju članka 3. stavka 1. Direktive 2011/7, države članice moraju osigurati da u poslovnim transakcijama između poduzeća vjerovnik ima pravo na kamatu na zakašnjelo plaćanje bez potrebe izdavanja požurnice pod dvostrukim uvjetom da je on ispunio svoje obveze i da nije primio dospjeli iznos na vrijeme, osim ako dužnik nije odgovoran za kašnjenje.

31 U skladu s člankom 3. stavkom 3. točkom (a) te direktive, ako su ti uvjeti ispunjeni, vjerovnik ima pravo na tu kamatu od dana nakon datuma plaćanja ili završetka razdoblja plaćanja utvrđenog u ugovoru.

32 Člankom 6. stavkom 1. navedene direktive predviđa se da države članice osiguravaju da u slučajevima kad se zaračuna kamata na zakašnjelo plaćanje u poslovnim transakcijama između poduzeća u skladu s njezinim člankom 3., vjerovnik ima pravo dobiti od dužnika minimalni fiksni

iznos od 40 eura. Usto, stavak 2. tog članka 6. nalaže državama članicama da osiguraju da se taj minimalni fiksni iznos duguje čak i bez slanja požurnice upućene dužniku, i da navedeni iznos bude naknada za vjerovnikove vlastite troškove naplate.

33 Tako kamata na zakašnjelo plaćanje i pravo na minimalni fiksni iznos predviđeni Direktivom 2011/7 automatski dospijevaju po isteku razdoblja plaćanja predviđenog u članku 3. stavcima 3. do 5. te direktive, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti iz njegova stavka 1. (presuda od 4. svibnja 2023., ALD Automotive, C-78/22, EU:C:2023:379, t. 25. i navedena sudska praksa).

34 Međutim, valja utvrditi da iz teksta odredaba navedenih u točkama 30. do 32. ove presude ne proizlazi da se njima uređuju uvjeti pod kojima se potraživanja tih kamata i tog fiksnog iznosa, ovisno o slučaju, mogu otpisati, osobito zbog toga što je, kao u glavnom postupku, prestalo glavno potraživanje iz kojeg ta potraživanja proizlaze.

35 To doslovno tumačenje potkrijepljeno je kontekstom u kojem se ta odredba nalazi. Naime, točno je da se Direktivom 2011/7 predviđa da vjerovnikovo pravo na te kamate i taj fiksni iznos nastaju zbog „zakašnjelog plaćanja”. Kao što to proizlazi iz definicije iz članka 2. točke 4. Direktive 2011/7 u vezi s njezinim člankom 3. stavkom 1., taj pojam obuhvaća svako plaćanje koje nije izvršeno unutar ugovornog i zakonskog razdoblja plaćanja, ako je vjerovnik ispunio svoje ugovorne i pravne obveze te ako nije primio dospjeli iznos na vrijeme, osim ako dužnik nije odgovoran za kašnjenje.

36 Usto, pojam „dospjeli iznos” iz članka 3. stavka 1. te direktive definiran je u njezinu članku 2. točki 8. na način da označava glavni iznos koji je trebao biti plaćen unutar ugovornog ili zakonskog razdoblja plaćanja i koji mora uključivati primjenjive poreze, davanja, pristojbe i naknade.

37 Međutim, ni tom definicijom ni definicijom pojma „kamata na zakašnjelo plaćanje” iz točke 5. tog članka 2. niti, uostalom, ijednom drugom odredbom te direktive ne predviđaju se uvjeti pod kojima se, ovisno o slučaju, mogu otpisati potraživanja koja odgovaraju tim kamatama i tom paušalnom iznosu.

38 Tumačenje navedeno u točki 34. ove presude potkrijepljeno je i ciljem Direktive 2011/7. Naime, u skladu s njezinim člankom 1. stavkom 1., njezin cilj je suzbijanje zakašnjelih plaćanja u poslovnim transakcijama da bi se osiguralo uredno funkcioniranje unutarnjeg tržišta i time potaknula konkurentnost poduzeća, posebno malih i srednjih.

39 U tom pogledu, iz uvodne izjave 3. te direktive proizlazi da kašnjenja u plaćanju negativno utječu na likvidnost poduzeća, otežavaju njihovo financijsko upravljanje i negativno utječu na njihovu konkurentnost i profitabilnost. Isto tako, u skladu s uvodnom izjavom 12. navedene direktive, takva kašnjenja mogu biti financijski privlačna dužnicima ako ne uzrokuju plaćanje dovoljno visokih kamata.

40 Tako je Sud smatrao da se tom direktivom prvenstveno nastoji odvraćati od kašnjenja u plaćanju i zaštititi vjerovnika od takvih kašnjenja (vidjeti u tom smislu presudu od 1. prosinca 2022., X (Isporuke medicinskih proizvoda), C-419/21, EU:C:2022:948, t. 26.).

41 Međutim, iz sudske prakse također proizlazi da, kako bi se postigao cilj iz njezina članka 1. stavka 1., Direktiva 2011/7 ne provodi potpuno usklađivanje svih pravila koja se odnose na zakašnjela plaćanja u poslovnim transakcijama (presuda od 20. listopada 2022., A (Nenaplaćivanje kamata na zakašnjelo plaćanje), C-406/21, EU:C:2022:816, t. 51. i 52. i navedena sudska praksa).

42 Naime, ta direktiva sadržava samo neka pravila u tom području, među kojima su i ona koja se odnose na kamate na zakašnjelo plaćanje i naknadu za troškove naplate (presuda od 20. listopada 2022., A (Naplata kamata na zakašnjelo plaćanje), C-406/21, EU:C:2022:816, t. 53. i navedena sudska praksa).

43 Iz tih elemenata proizlazi, kao što je to također istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 39. i 40. svojeg mišljenja, da cilj Direktive 2011/7 nije uspostava općeg pravnog okvira u području ugovornih obveza, nego samo propisivanje određenih posebnih pravila koja treba uključiti u nacionalna građanska i trgovačka prava.

44 Slijedom toga, kao što je to u bitnome istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 45. svojeg mišljenja, države članice i dalje su slobodne urediti mehanizme prestanka potraživanja koja odgovaraju kamatama na zakašnjelo plaćanje i fiksnom iznosu predviđenima Direktivom 2011/7, poput mehanizma prijeboja, pod uvjetom, međutim, da ne povrijede ciljeve kojima ta direktiva teži te da omoguće postizanje njezina korisnog učinka (vidjeti u tom smislu presudu od 15. prosinca 2016., Nemec, C-256/15, EU:C:2016:954, t. 49. i navedenu sudsku praksu).

45 U ovom slučaju sud koji je uputio zahtjev u biti smatra da bi retroaktivni učinak koji se na temelju nacionalnog prava automatski primjenjuje na izjavu o prijeboju mogao biti nespojiv s tom direktivom, koja nalaže da se vjerovniku prizna pravo da zahtijeva kamatu na zakašnjelo plaćanje i naknadu troškova naplate ako je njegovo potraživanje plaćeno nakon isteka roka utvrđenog u ugovoru.

46 U tom pogledu, s obzirom na to da uzajamna potraživanja ne prestaju na datum izjave o prijeboju, nego na raniji datum, kada je prijeboj postao moguć, u skladu s člankom 499. Građanskog zakonika, ta potraživanja ne mogu stvoriti nikakvo pravo na kamate na zakašnjelo plaćanje od datuma njihova prestanka.

47 Osim toga, s obzirom na to da izjava o prijeboju s retroaktivnim učinkom ne dovodi do gubitka prava na te kamate, nego ima za posljedicu da se smatra da to pravo nikada nije postojalo, nije važno jesu li potraživanja koja su predmet prijeboja u slučaju zakašnjelog plaćanja mogla dovesti do kamata izračunanih po različitim stopama ovisno o pravnoj, ugovornoj ili odštetnoj prirodi potraživanja o kojima je riječ.

48 Što se tiče činjenice da nakon izjave o prijeboju s retroaktivnim učinkom vjerovnik kojem je upućena takva izjava nema pravo na naknadu troškova naplate, valja podsjetiti na to da je točno da Direktiva 2011/7, a osobito odredbe njezina članka 6. stavaka 1. i 2., ima za cilj ne samo odvraćanje od kašnjenja u plaćanju, sprečavajući da ona postanu financijski privlačna dužniku zbog niskih kamatnih stopa zaračunatih u takvoj situaciji ili njihova nepostojanja, nego i učinkovitu zaštitu vjerovnika od takvih kašnjenja, osiguravajući mu najpotpuniju moguću naknadu troškova naplate koji su mu nastali (vidjeti u tom smislu presudu od 20. listopada 2022., BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, t. 36. i navedenu sudsku praksu).

49 Međutim, iz članka 6. stavka 1. te direktive proizlazi da pravo na minimalni fiksni iznos koje ta odredba predviđa nastaje pod istim uvjetima koji su predviđeni njezinim člankom 3. da bi kamata na zakašnjelo plaćanje počela teći. Stoga pravo na takav fiksni iznos ne može nastati ako ne postoji pravo na takvu kamatu.

50 Točno je da bi vjerovnik, ako ne dobije plaćanje u predviđenom roku, mogao poduzeti mjere za naplatu svojega potraživanja i da bi mu tako mogli nastati određeni troškovi koje neće moći naplatiti zbog retroaktivnog učinka izjave o prijeboju. Međutim, svako uobičajeno obaviješteno poduzeće vjerovnik mora predvidjeti mogućnost takvog prijeboja čim istodobno postane dužnik i vjerovnik drugog poduzeća.

51 U ovom slučaju, kao što to proizlazi iz točaka 14. i 18. ove presude, rok za plaćanje potraživanja za naknadu štete, kako ga je društvo C. odredilo u svojem pismu opomene od 15. veljače 2022., istekao je 7. ožujka 2022., dok je deset potraživanja društva E. prema društvu C. proizlazilo iz računa koji su predviđali rokove za plaćanje koji su istekli između veljače i rujna 2022. Međutim, u takvim je okolnostima, pod uvjetom da to provjeri sud koji je uputio zahtjev, u potpunosti bila predvidljiva mogućnost da društvo C. podnese izjavu o prijeboju u pogledu potraživanja društva E. nakon 7. ožujka 2022.

52 Suprotno tomu, kao što je to u biti navela nizozemska vlada, ciljevi Direktive 2011/7 ne bi se ispunili ako se moguća kamata i mogući troškovi naplate koji su nastali prije nego što prijeboj postane moguć u skladu s relevantnim nacionalnim odredbama više ne bi dugovali toj stranci zbog prijeboja.

53 U takvom slučaju vjerovnik mora imati prava predviđena tom direktivom i, prema tome, primiti kamate na zakašnjelo plaćanje na dugovani glavni iznos do datuma na koji je naknada postala moguća, kao i naknadu za troškove naplate koji su nastali do tog datuma.

54 S obzirom na prethodna razmatranja, na prethodno pitanje valja odgovoriti tako da članak 3. stavak 1. i članak 3. stavak 3. točku (a) te članak 6. stavke 1. i 2. Direktive 2011/7 treba tumačiti na način da im se ne protivi nacionalno zakonodavstvo na temelju kojeg vjerovnik nema pravo na zakonske kamate na zakašnjelo plaćanje i naknadu za troškove naplate kada je dužnik podmirio dospjeli iznos izjavom o prijeboju koju je podnio nakon isteka ugovornog razdoblja plaćanja zbog retroaktivnog učinka te izjave od trenutka u kojem je taj prijeboj postao moguć.

Troškovi

55 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

Članak 3. stavak 1. i članak 3. stavak 3. točku (a) te članak 6. stavke 1. i 2. Direktive 2011/7/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama

treba tumačiti na način da im se:

ne protivi nacionalno zakonodavstvo na temelju kojeg vjerovnik nema pravo na zakonske kamate na zakašnjelo plaćanje i naknadu za troškove naplate kada je dužnik podmirio dospjeli iznos izjavom o prijeboju koju je podnio nakon isteka ugovornog razdoblja plaćanja zbog retroaktivnog učinka te izjave od trenutka u kojem je taj prijeboj postao moguć.

Potpisi